

Onni Pohjanpalo

Kehitysvammaisten mediatoiminta voimauttaa ja rikastuttaa arkea

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Medianomi AMK

Viestintä

Opinnäytetyö

Päivämäärä

Tekijä(t) Otsikko	Onni Pohjanpalo Kehitysvammaisten mediatoiminta – voimauttaa ja rikastuttaa arkea!
Sivumäärä Aika	28 sivua + 3 liitettä 12.1.2017
Tutkinto	Medianomi AMK
Koulutusohjelma	Viestintä
Suuntautumisvaihtoehto	Radio- ja Televisioilmaisu
Ohjaaja(t)	Antti Pönni, Lehtori
<p>Opinnäytetyöni on monimuotoinen ja koostuu kolmesta elkovasta ja tästä kirjallisesta osasta. Tämä tutkimus käsittelee kehitysvammaisten mediatoimintaa ja sen vaikutuksia. Tutkimuksen tavoitteena on selvittää mediatoiminnan vaikutuksia kehitysvammaisiin henkilöihin, työyhteisöön ja yhteiskuntaan. Tutkimuksessa esitellään kehitysvammaisten mediatoimintaa ja kerrotaan, missä ja miten kehitysvammaisten mediatoimintaa Suomessa järjestetään. Tutkimuksessa esitellään myös erilaisia tuotantoja, jotka ovat syntyneet kehitysvammaisten mediatoiminnan myötä.</p> <p>Tutkimus on toteutettu kahden mediatoimintaan osallistuvan kehitysvammaisen henkilön, kehitysvammaisten mediakursseja vetävän taidepainotteisen erityistyönohjaajan sekä media-alan ammattilaisen haastatteluista saadun tiedon kautta. Tutkimuksessa käytän myös oman työkokemukseni pohjalta saatua tietoa ja kehitysvamma-alan kirjallisuutta, nettiartikkeleita sekä kehitysvammaisten kanssa tehtyjä erilaisia mediatuotantoja.</p> <p>Tutkimus on ajankohtainen, koska kehitysvammaiset henkilöt ovat olleet aktiivisesti mukana mediatoiminnassa ja tekemässä mediaa alan ammattilaisten rinnalla jo melkein viisi vuotta. Kuitenkin mediatoimintaa järjestetään hyvin vähän. Kehitysvammaisten mediatoiminta voimauttaa kehitysvammaista henkilö ja rikastuttaa hänen elämänsä.</p>	
Avainsanat	Kehitysvammaiset, kehitysvammaisten mediatoiminta, voimaantuminen

Author(s) Title Number of Pages Date	Onni Pohjanpalo Media-activity for intellectually Disabled People - empowers and enriches ordinary days in life 28 pages + 3 appendices 12 January 2017
Degree	Bachelor of Arts
Degree Programme	Film and Television
Specialisation option	Radio and Television work
Instructor(s)	Antti Pönni, Lecturer First name Last name, Title (for example: Principal Lecturer)
<p>The present Bachelor's Thesis investigates media-activity for people with intellectual disabilities and the effects it has on individuals and society. The goal of this research is to prove that media-activity for individuals with ID is valuable and empowering option comparing other activities that the society has to offer. This research presents media-activity for individuals with ID and gives information how to organize this kind of activity. This work also presents media productions that are results of media-activity for persons with ID.</p> <p>The research has been done by interviewing two persons with an ID , Media trainer who runs media courses for persons with ID and one long-term Radio-host who has also been working with individuals with ID. The background material is based on researchers experience as a director of Media workshop for persons with ID. Literature, articles and media productions is used as a source of information as well.</p> <p>The research is current because individuals with an ID has been actively taking part in media work side by side with professionals of the media field for almost five years now. Still we are arranging only some media-activity for intellectually disabled individuals. Media-activity for people with intellectual disabilities empowers and enriches their daily life.</p>	
Keywords	Intellectually Disabled, Media-activity for Intellectually Disabled, Empowering

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Kehitysvammaisten mediatoiminta – mistä on kysymys ?	3
	2.1 Kehitysvammainen henkilö	4
	2.2 Kehitysvammaisten ohjaaja	6
	2.3 Kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminta	6
	2.4 Kehitysvammaisten mediatoiminta	7
	2.5 Radio Valo	9
	2.6 Mediatyöpaja	9
	2.7 Mediatyöpajan ohjaaja	9
	2.8 Voimaantuminen	10
3	Tutkimuksen toteuttaminen	11
	3.1 Haastattelut, kirjallisuus ja oma kokemus tiedonhankinnan metodeina	12
	3.2 Elokuvat Radio Valolle	12
	3.3 Teemoittelu analyysimenetelmänä	15
4	Analyysi ja johtopäätökset	16
	4.1 Kehitysvammaisten elämä muuttuu mediatoiminnan myötä	16
	4.2 Mediatoiminta rikastuttaa elämää	18
	4.3 Kehitysvammaiset valideina aktiivisina toimijoina media-alalla	20
	4.4 Positiivista energiaa ja iloista asennetta työyhteisöihin	22
5	Pohdintaa	23

Liitteet

Liite 1. Jaana Nordlundin haastattelurunko

Liite 2. Ari Impolan haastattelurunko

Liite 3. Tuomas Tuomi-Nikula ja Kari Aallon haastattelurunko

1 Johdanto

Kehitysvammaisten mediatoimintaa on järjestetty Suomessa reilun kahden vuosikymmenen ajan. Kehitysvammaiset henkilöt ovat enenevässä määrin alkaneet kiinnittää huomiota omiin oikeuksiinsa, ja heidän halukkuutensa oman elämänlaatunsa parantamiseen sekä into osallistua yhteiskuntamme asioihin on kasvanut huomattavasti. Mediatoiminnan kautta kehitysvammaiset henkilöt pääsevät itse ääneen. Tuotantojensa kautta he voivat kertoa muille itsestään ja omista toiveistaan oman elämänsä ja yhteiskunnan suhteen. Mediatoiminnassa omat kiinnostuksen kohteet voidaan liittää tehtäviin töihin, ja tämän takia motivaatio asioiden tekemiseen paranee. Myös monia erilaisia toimituksellisia töitä voidaan sisällyttää päivittäisiin tehtäviin. Kehitysvammaiset henkilöt saavat vastauksia heitä arveluttaviin asioihin, ja he pääsevät kyseenalaistamaan yhteiskunnallisia asioita ja ilmiöitä tavallisen toimittajan tavoin. Toiminta on monipuolista ja oma halukkuus ja innokkuus määrittävät tuotantojen sisällön. Kehitysvammaisten mediatoiminta on ainutlaatuista ja erityistä. Mediatoiminta on melko uusi käsite kehitysvamma-alalla, ja monissa päivätoimintaa järjestävissä paikoissa saattaisi olla kiinnostusta myös median tekemiseen, mutta kynnys itse tekemisen aloittamiseen on liian suuri ja mediatoiminnan järjestämistä pidetään helposti haasteellisena.

Kehitysvammaisten mediatoimintaa on järjestetty vasta murto-osa ajasta, jona ihminen on etsinyt tietoa ja välittänyt sitä muille eli tehnyt mediaa. Muutamilla media-alan toimijoilla, kuten esimerkiksi Radio Helsingillä, Bassoradiolla, YLE Puheella ja Lähiradiolla, on kokemusta kehitysvammaisten henkilöiden mediatuotannoista. Myös Radio Valo-projektin kautta kehitysvammaisten henkilöiden ääntä saadaan kuuluviin jatkuvasti enenevässä määrin. Olemme kuitenkin vasta alkutaipaleella toiminnan järjestämisessä, kehitysvammaisten henkilöiden ohjaamisessa mediatöissä ja sen kautta syntyvien mahdollisuuksien kartoittamisessa. Kehitysvammaiset henkilöt ovat innokkaita toimijoita, ja heillä on paljon annettavaa yhteiskunnalle; meidän tehtävänä on rakentaa heille enemmän mahdollisuuksia osallistua sekä päästä ilmaisemaan itseään ja toimimaan mediassa. Mediatoiminnassa mukana oleminen on kehitysvammaisten henkilöiden erityispiirteiden ja persoonallisuuden hyödyntämistä.

Olen työskennellyt Lyhty ry:n kehitysvammaisten Mediatyöpajassa sen perustamisesta vuodesta 2015 saakka, mitä ennen olen ohjannut kehitysvammaisia henkilöitä mediatoiminnassa vuodesta 2012 lähtien. Mediatyöpajassa on tehty radio-ohjelmia Radio Helsingille, Bassoradiolle, Yle Puheelle ja Lahiradioon. Videotuotantoja on julkaistu huomattava määrä Radio Valon internetsivuston (www.radiovalo.fi) kautta. Minulla on neljän vuoden pioneerikokemus kehitysvammaisten kanssa toimimisesta mediakentällä, ja olen rakentanut erilaisia työskentelymalleja mediatyöpajalaisille heidän tarpeidensa ja erityispiirteidensä mukaisesti.

Tutkimukseni tavoitteena on kertoa kehitysvammaisten mediatoiminnasta yleisellä ja erilaisista mahdollisuuksista toiminnan järjestämiseksi. Tavoitteena on myös todentaa kehitysvammaisten mediatoiminnan positiivisia vaikutuksia kehitysvammaisiin henkilöihin ja yhteiskuntaan. Tutkimuskysymyksiäni ovat: 1) Kuinka kehitysvammaiset henkilöt itse kokevat mediatoiminnassa mukana olemisen? 2) Miten mediatoiminnassa mukana oleminen on vaikuttanut heidän elämäänsä? ja 3) Kuinka media-alan muut toimijat kokevat kehitysvammaisten toimittajien mukana olon media-alalla? Tutkimuksen tiedonhankintamenetelmänä käytetään haastatteluja, kehitysvamma-alan kirjallisuutta ja omaa kokemusta.

Tutkimukseni tilaajana on Radio Valo- projekti, jonka toiminnan tavoitteena on tukea, kehittää ja muodostaa media-alan työ-, päivä- ja vapaa- ajan toimintaa kehitysvammaisille. Radio Valo auttaa kehitysvammaisia tekemään media-alan tuotantoja, mitkä julkaistaan helppokäyttöisessä laillisessa julkaisualustassa, minkä ylläpitäjänä Radio Valo -projekti toimii. Tutkimustani tullaan käyttämään Radio Valo toiminnan kehittämiseksi ja innostamaan kehitysvammaisia suomalaisia lähtemään mukaan Radio Valon mediatoimintaan.

Tutkimukseeni sisältyy kirjallinen osa ja kolme elokuvaa, jotka tuovat esille kehitysvammaisten mediatoiminnan positiivisia vaikutuksia ja innostavat uusia henkilöitä ja toimijoita lähtemään mukaan mediatoimintaan Radio Valo -projektin kautta. Olen käsikirjoittanut, ohjannut ja leikannut nämä elokuvat ja ne julkaistaan Radio Valon YouTube -kanavalla ja Facebookissa vuoden 2017 alussa.

Ensimmäisessä elokuvassa kerron oman työkokemukseni ja sitä kautta saadun tiedon pohjalta kehitysvammaisten mediatoiminnasta. Toisessa elokuvassa haastattelen

kehitysvammaisten mediatoiminnan konkaria, ulvilalaista Jaana Nordlundia, joka on ollut mediatoiminnassa mukana jo kymmenen vuoden ajan. Kolmannessa elokuvassa ääneen pääsevät Pertti Kurikan Nimipäivät -yhtyeen laulaja ja Radio Valon toimittaja Kari Aalto sekä Basso Radion Hikinen iltapäivä -ohjelman toinen osapuoli Tuomas Tuomi-Nikula. He kertovat yhteistyöstään Isäntänä Kari Aalto -keskusteluohjelman teossa.

Opinnäytetyöhöni sisältyvien elokuvien ideana on tiedon jakaminen mediatoiminnasta helposti lähestyttävällä tavalla sekä innostaa ihmisiä lähtemään tekemään mediaa. Elokuvien tavoitteena on esitellä kehitysvammaisten mediatoimintaa ja sen vaikutuksia, madaltaa kynnyistä mediatoiminnan järjestämiseksi sekä todentaa kehitysvammaisten mediatoiminnan positiivisia vaikutuksia niin yksilötasolla kuin yhteiskunnallisesti. Kirjallinen osa avaa elokuvien sisällön yksityiskohtaisemmin, ja tarkoitukseni on analysoida elokuvista saatua tietoa muun hankkimani tiedon rinnalla.

Tutkimukseni pitää sisällään johdannon lisäksi neljä lukua, joista ensimmäisessä selvitän mitä kehitysvammaisten mediatoiminta on ja avaan siihen liittyvät peruskäsitteet. Tavoitteena on esitellä lukijalle käsitteet ja termit sekä muutamia avainlukuja, joiden kautta kehitysvammaisten mediatoimintaa on helpompi tarkastella. Kolmannessa luvussa esittelen tutkimusmetodin ja kerron tutkimukseen haastatteleistani henkilöistä. Neljännessä luvussa esittelen tutkimustulokset ja niistä tekemäni johtopäätökset. Viidennessä luvussa pohdin tutkimustuloksia ja pyrin vastaamaan muun muassa seuraaviin kysymyksiin: Miten tutkimuksen tuloksia tulisi hyödyntää? Kuinka tekemäni elokuvat saataisiin levitettyä mahdollisimman laajalle yleisölle? Ja miten kehitysvammaisten mediatoimintaa voidaan kehittää tulevaisuudessa?

2 Kehitysvammaisten mediatoiminta – mistä on kysymys.

Tässä luvussa esittelen tutkimukseni keskeiset käsitteet sekä vertailen kehitysvammaisten henkilöiden osallisuutta mediatoiminnassa ja perinteisemmässä työ- ja päivätoiminnassa. Monelle kehitysvammaisen henkilö saattaa olla edelleen ainoastaan naapurustossa pyörivä hassunkurinen hahmo, televisioista tuttu henkilö tai

Euroviisuissa kilpailleen punk-bändin jäsen, jota voi olla haastavaa tai jopa pelottavaa lähestyä.

2.1 Kehitysvammaisen henkilö

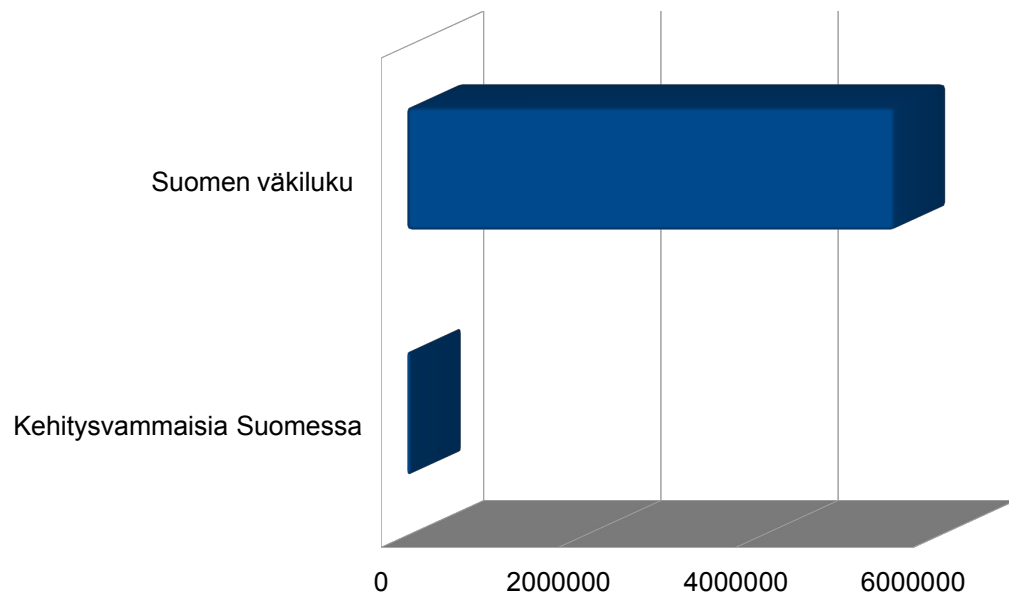
Kehitysvammaisuus tarkoittaa vaikeutta oppia ja ymmärtää uusia asioita. Kehitysvammaisuudessa ei ole kysymys sairaudesta, vaan oireesta tai oirekokonaisuudesta. Oire on merkki elimistön poikkeavasta toiminnasta. Oirekokonaisuudet eli oireyhtymät tai syndroomat sisältävät puolestaan useampia oireita, joista muodostuu tunnistettava kokonaisuus. (Rinnekoti-Säätiö 2016.)

Kehitysvammaisuuteen on paljon syitä ja se voi johtua esimerkiksi häiriöistä perintötekijöissä tai odotusajan ongelmista. Syynä voi olla myös esimerkiksi synnytyksen aikainen hapen puute, lapsuusiässä tapahtunut onnettomuus tai lapsuusiän sairaus. Viime vuosina myös geenitutkimus on löytänyt uusia syitä kehitysvammaisuuteen. Kehitysvammaisuuden syy jää tuntemattomaksi noin 30 prosentissa vaikeista ja 50 prosentissa lievistä kehitysvammoista. Kehitysvammaisista henkilöistä miehiä on enemmän kuin naisia (miehiä 54 %, naisia 46 %). Tämä johtuu muunmuassa kehitysvammaisuutta aiheuttavien perinnöllisten tautien periytymistavasta sekä poikiin kohdistuvien tapaturmien suuremmasta lukumäärästä. (Rinnekoti-Säätiö 2016.)

Kehitysvammaisuutta ei tule sekoittaa muihin vammaisuuden muotoihin, kuten liikuntavammoihin tai cp-vammaan. Ihmisellä voi kuitenkin olla useampi kuin yksi vamma. Kehitysvammaisilla ihmisillä on samat ihmisoikeudet kuin muillakin, ja heillä on oikeus osallistua yhteiskuntaan sen täysivaltaisina jäseninä. (www.verneri.net) Kehitysvammaisuus rajoittaa vain osaa ihmisen toiminnoista, ja kehitysvammaisilla henkilöillä on lukuisia yksilöllisiä taitoja, persoonallisia ominaisuuksia sekä kiinnostuksen kohteita, kuten esimerkiksi musikaaliset ja taiteelliset intressit. Ottamalla huomioon nämä tukea vaativat erityispiirteet kehitysvammaisten kokonaisvaltainen hyvinvointi paranee. (Rinnekoti-Säätiö 2016.)

2.1.1 Kehitysvammaisten henkilöiden osuus Suomen väestöstä

Kuvio 1 kuvaa kehitysvammaisten määrää Suomen väestöön verrattuna vuonna 2016. Suomen tarkka väkiluku oli marraskuun lopulla 2016 5 503 347 henkilöä (tilastokeskus 2016). Suomessa on arvioitu olevan 40 000 kehitysvammaista henkilöä. Tämä tarkoittaa, että meistä melkein joka sadas on jollakin tavoin kehitysvammainen. Toimintakyvyn rajoitukset ovat valtaosalla näistä ihmisistä melko lieviä, eivätkä he välttämättä eroa muista kansalaisista paljoakaan. (Kehitysvammaliitto 2016.)

Kuvio 1. Kehitysvammaisten henkilöiden osuus suomen väestöstä. (Tilastokeskus, Kehitysvammaliitto 2016.)

2.2 Kehitysvammaisten ohjaaja

Kehitysvammaisten ohjaajan tehtävänä on työskennellä eri-ikäisten kehitysvammaisten ohjaus-, hoito-, kasvatus-, ja kuntoutustehtävissä. Kehitysvammaisten ohjaaja myös suunnittelee toimintaa ja toimii työnjohdollisissa tehtävissä. Työpaikkoina ovat mm. työ- ja toimintakeskukset, asumisyksiköt, hoitolaitokset, perhekodit, koulut ja päivähoiton yksiköt. Kehitysvammaisten ohjaajan täytyy omata hyvät vuorovaikutustaidot, kykyä itsenäiseen työskentelyyn ja päätöksen tekoon. Myös joustavuus on kehitysvammaisen ohjaajan työssä tarvittava oleellinen ominaisuus. Kehitysvammaisten ohjaaja suunnittelee ja toteuttaa kehitysvammaisen asiakkaan hoito-, ohjaus-, tuki- ja kuntoutuspalveluja. Tarkoituksena on tukea kehitysvammaisen fyysisiä, psyykkisiä ja sosiaalisia valmiuksia niin, että tämä selviytyy mahdollisimman itsenäisesti elämässä. Kehitysvammaisten ohjaaja suunnittelee päivittäiset toiminnot sekä järjestää asiakkaiden tarvitseman tuen ja ohjauksen. Kehitysvammaisten ohjaaja toimii asiakkaan tukena erilaisissa verkostoissa ja neuvotteluissa sekä osallistuu erilaisiin työryhmiin. (Ammattinetti 2016.)

2.3 Kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminta

Kehitysvammaisten työ- ja päivätoimintaa järjestetään kunnan sosiaalitoimen palveluna toimintakeskuksissa tai tavallisilla työpaikoilla henkilöille, joilla ei ole edellytyksiä työsuhteiseen työhön. Toimintakeskuksia ylläpitävät kunnat, kuntayhtymät ja säätiöt. Työ- ja päivätoimintaan osallistuu yhteensä noin 14 000 kehitysvammaista henkilöä. Elämänhallinnan tukeminen, voimaantuminen sekä sosiaalisen osallisuuden ja vertaistuen antaminen ovat kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminnan tavoitteita. Työtoiminta voi olla tuettuun työhön valmentautumista, osallistumista ruokahuoltoon, siivoukseen ja vaatehuoltoon liittyviin töihin, ja joissain tapauksissa alihankintatöitä kuten esimerkiksi kokoonpanoa, lajittelua ja pakkaamista sekä puu- ja tekstiilitöitä. (Kehitysvammaliitto 2016.) Päivätoiminnassa musiikin, liikunnan ja taiteen avulla asiakkaille tarjotaan keinoja oman kehon ja minuuden hahmottamiseen. (Helsingin kaupunki 2016.) Kehitysvammaisten päivätoiminnan tavoite on tukea itsenäisessä elämässä selviytymistä. Sen avulla pyritään vahvistamaan niitä taitoja, joita kaikkein vaikeimmin vammaiset henkilöt tarvitsevat selviytyäkseen mahdollisimman omatoimisesti arkielämän toiminnoista. Päivätoiminnan avulla voidaan myös edistää

sosiaalista vuorovaikutusta, joka parantaa elämän laatua ja ennaltaehkäisee psyykkisiä vaikeuksia. Päivätoiminnan tarkoituksena on lisätä vaikeasti vammaisten kontakteja asunnon ulkopuolella, mutta päivätoimintaa on kuitenkin edelleen mahdollista järjestää esimerkiksi palveluasumisyksikön erillisissä tiloissa. (terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2016.)

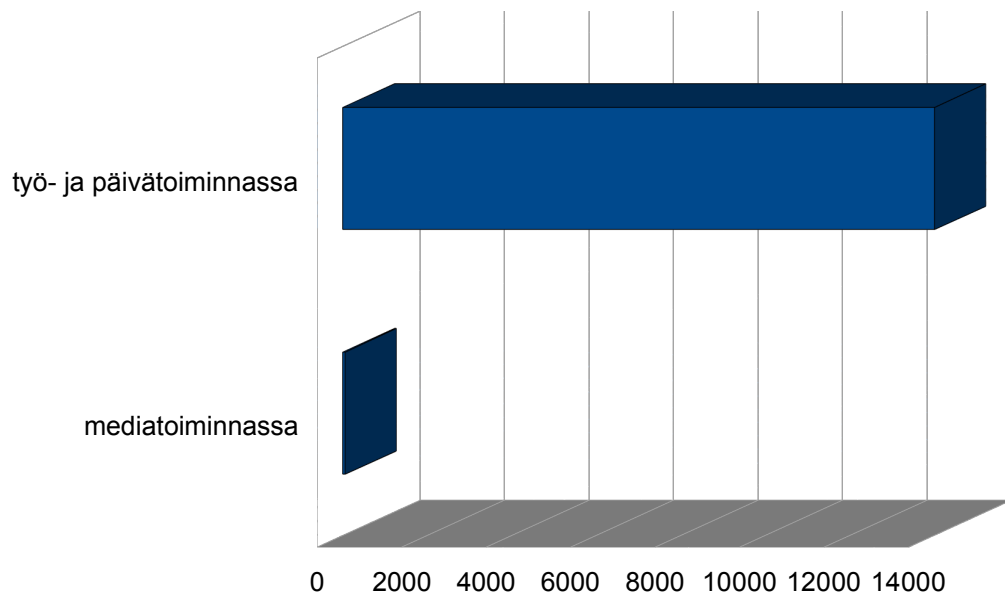
2.4 Kehitysvammaisten mediatoiminta

Kehitysvammaisten mediatoiminta voi olla radio-ohjelmien tekemistä, videoiden ja elokuvien tekemistä, valokuvaamista, haastattelua, nettijulkaisujen kirjoittamista (blogit, nettilehti), tai vaikka sosiaalisessa mediassa toimimista. Kehitysvammaisten mediatoimintaa järjestetään Satakunnan alueella mediakurssien muodossa, Tampereella Neo-omapolussa tehdään animaatioita, Espoon Rinnekodissa tehdään Marttis-nettilehteä ja Helsingin Lyhty ry:n Mediatyöpajassa pyritään tekemään mediaa sen kaikissa muodoissa. Kehitysvammaisten mediatoimintaan osallistuu viikottain noin 50 henkilöä. Kehitysvammaisten mediatoiminnassa rohkaistaan kehitysvammaisia henkilöitä tekemään haastaviakin asioita sekä olemaan mukana yhteiskunnassa median kautta. Heikoimmassa asemassa olevat ihmiset jäävät yleensä syrjään ja heidän elämänlaatuaan ei huomioida samalla tavalla kuin niin sanotun tavallisen ihmisen.

Kehitysvammaiset henkilöt tarvitsevat mediatoiminnassa jatkuvaa ohjausta, joten juttujen teko on usein haasteellista. Fyysiset- ja psyykkiset erityispiirteet ovat osana median tekemistä ja toimintaa ei voida strukturoida tavallisen media-aseman tavoin. Mediatoiminnassa tehdään huomattavasti vähemmän sisältöä verrattaen tavalliseen media-asemaan, koska mediaa tehdään erityispiirteitä omaavien henkilöiden ehdoilla. Mediatoiminnan järjestämisessä kehitysvammaisille henkilöille on monia haasteita. Mediatöiden tekemiseen tarvitaan teknistä kalustoa, kuten tietokoneita, kameroita ja äänitallentimia. Tekniset laitteet maksavat paljon toimintaan varattuun budjettiin nähden ja monella kunnalla ei ole resursseja rahoittaa tällaista toimintaa. Laitteiden ja editointiohjelmien käyttö voi olla ohjaajille haasteellista jo valmiiksi haastavan arjen rinnalla.

Kehitysvammaiset henkilöt ovat samalla tavalla kiinnostuneita ympärillään tapahtuvista asioista ja ilmiöistä, ja heilläkin on tarve päästä luomaan ja toteuttamaan itseään tavallisen ihmisen tavoin. Moni kehitysvammaisen henkilö haluaisi olla mukana mediatoiminnassa ja heillä olisi varmasti potentiaalia erilaisten tuotantojen tekoon, mutta nämä henkilöt kuitenkin joutuvat tyytymään toisenlaiseen päivätoimintaan kuten esimerkiksi leipomiseen, pakkaamiseen, pussitukseen, askarteluun ja piirtämiseen. Tähän yleisin syy on tarvittavan rahoituksen puute. Monen kehitysvammaisen henkilön taidot saattavat jäädä huomaamatta niin sanotussa perinteisessä työ- ja päivätoiminnassa olemisen takia ja mediatoiminnassa näitä kykyjä pyritään tuomaan esiin.

Kehitysvammaisten työ- ja päivätoimintaan osallistuu tällä hetkellä 14 000 henkilöä (Kehitysvammaliitto 2016). Kuvio 2. kuvaa kehitysvammaisia työ- ja päivätoiminnassa sekä kehitysvammaisia mediatoiminnassa.

Kuvio 2. Mediatoiminnassa käyvien kehitysvammaisten henkilöiden määrä verrattuna työ- ja päivätoiminnassa käyviin kehitysvammaisiin henkilöihin.

2.5 Radio Valo

Tutkimukseni tilaajana on Radio Valo -projekti, joka aloitettiin vuonna 2010. Projektin rahoittaja toimii STEA (Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus). Radio Valo on mahdollistanut kehitysvammaisten päivittäisen mediatoiminnan aloittamisen Helsingissä Lyhty ry:n kautta. Radio Valo - projekti tuottaa ja julkaisee ohjelmia, joita tekevät kehitysvammaiset, vammaiset ja muut tukea tarvitsevat ihmiset. Radio Valon tavoitteena on tukea vammaisten omaehtoista ja tuettua mediatuotantoa, järjestää koulutuksia, tukea tekijöiden vuorovaikutusta ja tarjota näkyvyyttä tuotetuille ohjelmille. Radio Valo on myös verkosto, johon kuuluu yli kolmekymmentä suomalaista kumppaniorganisaatiota ja kuusi ulkomaista kumppania mm. Taiwanista, Norjasta, Tanskasta, Maltalta ja Isosta-Britanniasta ja Tansaniasta. (www.radiovalo.fi 2016.)

2.6 Mediatyöpaja

Lyhty ry:n Mediatyöpajassa tehdään muunmuassa radiolähetyksiä, videotuotantoja, toimitettua ohjelmaa, haastatteluja, blogeja sekä lyhytelokuvia. Mediatyöpaja on ainoa päivittäistä mediatoimintaa kehitysvammaisille henkilöille tarjoava yksikkö koko Suomessa. Mediatyöpajassa tehdään tuotantoja suomen- ja ruotsinkielellä. Mediatyöpaja sijaitsee Helsingin Alppilassa Aleksis Kiven kadulla ja siellä käy viikossa 15 työpajalaista tekemässä mediaa. Mediatyöpajassa raportoidaan asiasta ja ilmiöistä, haastatellaan mielenkiintoisia henkilöitä sekä tutustutaan ja tutkitaan ympärillä olevia asioita ja tulkitaan niitä median kautta. Mediatyöpajalaisten tekemissä tuotannoissa näkyy ja kuuluu tekijän persoonallisuus ja erityispiirteet tulevat esille positiivisessa valossa. Kehitysvammaisten mediatoiminnan tarkoituksena on osallistaa kehitysvammaisen henkilö erilaisiin tuotantoihin ja mahdollistaa kaikenlaiset mediatyöt oikeanlaisella tarkoin suunnitellulla ohjauksella.

2.7 Mediatyöpajan ohjaaja

Mediatyöpajan ohjaaja on kehitysvammaisen henkilön tukihenkilö ja niin sanottu ”apuväline” mediatyön tekemiseen. Mediatyöpajan ohjaajalla on joko media- tai sosiaalialan ammatillinen koulutus ja kokemusta mediatöiden tekemisestä.

Kehitysvammaisella henkilöllä saattaa olla monia ajatuksia ja ideoita erilaisten tuotantojen tekoon ja ohjaajan vastuulla on yhdessä kehitysvammaisen henkilön kanssa seuloa näistä ideoista tuotantokelpoiset ja auttaa henkilöä etenemään tuotannon teossa vaihe vaiheelta. Ohjaaja tukee kehitysvammaisia henkilöitä pulmatilanteissa ja auttaa heitä pääsemään niiden ylitse, hän neuvoo ja opastaa laitteiden ja ohjelmien käytössä, ja joskus pelkkä ohjaajan läsnäolo taustalla riittää tueksi ohjelman teossa. Ohjaaja keskustelee henkilöiden kanssa asioista ja tätä kautta selvittää myös heidän kiinnostuksen kohteita ja toiveita mediatoiminnan suhteen. Ohjaaja organisoii Mediatyöpajan päivittäistä toimintaa, järjestää juttukeikkoja ja vierailuja eri kohteisiin ja samalla arvioi henkilöiden kiinnostusta erilaisiin asioihin ja ilmiöihin. Mediatyöpajan ohjaaja auttaa kehitysvammaisia henkilöitä kehittymään mediatoiminnassa ja pääsemään esille mediassa.

Kehitysvammaisen henkilö ei välttämättä osaa suoraan ilmaista mitä hän haluaisi tehdä ja välillä vastaukset saadaan selville tekemisen kautta. Mediaa voi tehdä hyvin monella tapaa. Aihepiiri on hyvin laaja ja tapoja median tekemiseen on useita. Kehitysvammaisen henkilö on saattanut aikaisemmin tehdä pelkästään muutamaa asiaa toimintakeskuksessa ja tyytynyt siihen. Tämän takia usealle henkilölle on ollut vaikeata mediatoiminnan alkaessa ymmärtää mediatoiminnan laajat mahdollisuudet ja lähteä toteuttamaan itseään. Pitkäjänteinen motivointi tekemiseen ja oikean tyylinen ohjaaminen kasvattavat kehitysvammaisen itsetuntoa ja rohkaisevat heitä tekemään mediaa sekä ilmaisemaan rohkeasti itseään.

2.8 Voimaantuminen

Voimaantuminen on yhteydessä ihmisen hyvinvointiin. Hyvinvoinnilla tarkoitetaan ihmisen psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista hyvää oloa. Hyvinvointi syntyy ihmisen itsensä, läheistensä, elinympäristönsä ja yhteiskuntapolitiikan tuloksena. Sisäinen voimantunne kumpuaa luovuudesta. Voimaantuminen liittyy omaan kasvuun ja identiteetin vahvistumiseen. Voimaantumisen merkkejä ovat aktiivisuuden ja toimintakyvyn lisääntyminen. On esitelty näkemyksiä, joiden mukaan ihmisen minuus vahvistuu sellaiselle tasolle, että ihminen alkaa uskoa itseensä ja omiin kykyihinsä.

(Tuomainen 2014.)

Voimaantumista tapahtuu kun ihminen rohkaistuu tekemään jotain uutta ja luovaa sekä kokee siinä onnistumisen tunteen ja saa vielä hyvää palautetta tekemästään työstä. Voimaantunut henkilö kokee, että hänellä on mahdollisuuksia vaikuttaa omaan elämäänsä, tehdä päätöksiä ja toimia tavalla, joka vahvistaa hänen elämäänsä. Voimaantuminen on prosessi, joka mahdollistaa yksilön saavuttaa päämääränsä yhteistoiminnalla toisten kanssa. Ihminen ei voi ”voimaannuttaa” toista ihmistä; toisin sanoen voimaa ei voi antaa toiselle ihmiselle, mutta voimaantumisprosessi on aina henkilökohtainen ja sosiaalinen. (Toivianen, 2008).

3 Tutkimuksen toteuttaminen

Tässä luvussa esittelen tutkimusmetodin ja esittelen teososana olevat kolme Radio Valo -projektille tehtyä elokuvaa, joiden tavoitteena on todentaa kehitysvammaisten mediatoiminnan positiivisia vaikutuksia sekä madaltaa kynnystä mediatoimintaan osallistumiseen ja sen järjestämiseen.

3.1 Haastattelut, kirjallisuus ja oma kokemus tiedonhankinnan metodeina

Tutkimusta varten hankin tietoa haastattelujen, kehitysvamma-alan kirjallisuuden ja oman kokemukseni avulla. Apuna käytin myös Marika Myllymäen opinnäytetyötä ”Kehitysvammaisten osallisuus media-alalla” vuodelta 2012, sekä Marjut Ikäheimosen ”Radio Valon vaikutuksia kehitysvammaisten osallisuuden edistämiseksi” vuodelta 2016.

Haastatteluihin valitsin kaksi kehitysvammaista henkilöä, jotka ovat molemmat olleet mediatoiminnassa mukana jo yli kymmenen vuoden ajan sekä pitkäaikaisen media-alan ammattilaisen ja kehitysvammaisten mediakouluttajan. Tutkimusmenetelmä on kvalitatiivinen. Olen haastatellut henkilöitä vapaamuotoisesti ja esittänyt heille osittain tai kokonaan erilaisia kysymyksiä riippuen siitä, mitä he ovat media-alalla tehneet. Kvalitatiivista tutkimus menetelmää on syytä käyttää mitä lähemmäksi yksilöä ja vuorovaikutusta tullaan. Kvalitatiivinen tutkimus tuo esille tutkittavien havainnot tilanteista ja antaa mahdollisuuden heidän menneisyytensä ja kehitykseensä liittyvien tekijöiden huomioimisen. Kvalitatiivinen tutkimus soveltuu käytettäväksi, kun halutaan

selvittää käyttäytymisen merkitys ja sen konteksti. (Hirsjärvi & Hurme 2001,27.) Haastattelumuotona käytin teemahaastattelua, joka on puolistrukturoitu haastattelu siksi, että haastattelun aihepiirit, yksi aspekti ja teema-alueet, ovat kaikille haastateltaville samat ks. (Hirsjärvi & Hurme 2001,48.)

3.2 Elokuvat Radio Valolle ja Ari Impolan haastattelu

Haastattelujen yhtenä tarkoituksena oli käyttää niistä saatua kuvattua materiaalia mediatoiminnan positiivisia vaikutuksia esiintuoviin elokuviin, jotka Radio Valo tilasi minulta osana tätä tutkimusta. Elokuviensa ideana on saada kehitysvammaiset henkilöt, kehitysvamma- ja media-alan työntekijät ja muut yhteiskuntamme toiminnasta päättävät instanssit ymmärtämään kehitysvammaisten mediatoiminnan positiiviset vaikutukset. Tarkoituksena on myös todentaa elokuvien katsojille näiden esimerkkien kautta, että kehitysvammaiset henkilöt ovat jo vahva osa nykyaikaista mediakenttää ja heidät pitäisi saada laajemmin mediatoimintaan mukaan. Suunnittelin elokuvien sisältöä tutkimuksen tilaajan Radio Valon projektipäällikkö Markus Vähälän kanssa, joka on työskennellyt kehitysvammaisten parissa jo toistakymmentä vuotta.

Päädyimme elokuvien tekemiseen helpottaaksemme tiedon levitystä kehitysvammaisten mediatoiminnasta ja sen vaikutuksista, sillä monisivuinen tutkimus on haasteellinen tapa ottaa asiasta selvää nykyaikaisessa kiireisessä yhteiskunnassamme. Lyhyet elokuvat antavat ensi käden tiedon sekä rohkaisevat ja innostavat ihmisiä järjestämään mediatoimintaa tai osallistumaan siihen. Elokuvat julkaistaan Radio Valon YouTube -kanavalla ja Facebookissa vuoden 2017 alussa, ja ne toimivat myös Radio Valo -projektin markkinointivälineenä.

3.2.1 Elokuva numero 1: Kehitysvammaisten mediatoiminta – Tule mukaan!

Ensimmäisessä elokuvassa reflektoin omaa kokemustani kehitysvammaisten mediatoiminnan ohjaajana ja kehitysvammaisten Mediatyöpajan perustajana. Elokuvasa pyrin kertomaan mahdollisimman yksinkertaisesti mediatoiminnasta. Vastaan muunmuassa seuraaviin kysymyksiin: Mitä mediatoiminta pitää sisällään? Miksi mediatoimintaan kannattaa lähteä mukaan? Miten sitä voidaan järjestää ja ketkä

voivat olla mediatoiminnassa mukana? Olen ohjannut kehitysvammaisia henkilöitä mediatoiminnan tekemisessä vuodesta 2012 lähtien ja päässyt tekemään monenlaisia tehtäviä. Olen esimerkiksi matkustanut Tanskassa ja Hollannissa tutustuakseni kehitysvammaisten media- ja kahvilatoimintaan talvella 2013 ja tämän työmatkan kautta sain tietoa kehitysvammaisten mediatoiminnan järjestämiseen ja tutkimiseen. Kehitysvammaisten kanssa tehtyjen tuotantojen sekä ja siitä saadun kokemuksen kautta tarkoitukseni on jakaa tietoa kehitysvammaisten mediatoiminnan järjestämisen mahdollisuuksista ja vaatimuksista. Elokuvan tavoitteena on näyttää mediatoiminnan järjestäminen mutkattomana, arkea rikastuttavana ja uutta mielenkiintoista tekemistä tuovana ratkaisuna perinteisen päivätoiminnan järjestämisen rinnalla. Mediatoimintaa voi järjestää monella eri tapaa ja se ei välttämättä vaadi niin paljon osaamista ja teknisiä laitteita kuin moni asiasta tietämätön saattaa ensisijaisesti ajatella.

3.2.2 Elokuva numero 2: Kehitysvammaisten mediatoiminta – Rikastuttaa arkea!

Toinen elokuva perustuu kehitysvammaisen Ulvilasta kotoisin olevan 46-vuotiaan Jaana Nordlundin haastatteluun. Matkustimme Poriin seuraamaan kansalaisopistolla pidettävää mediakouluttaja Ari Impolan vetämää mediakurssia, johon Nordlund osallistui. Kuvasimme ja seurasimme mediakurssilaisten toimintaa päivän aikana. Nordlund on ollut mukana mediatoiminnassa vuodesta 2005, milloin hän näytteli ”Asuntala Hapsankeikka” -elokuvassa. Hän osoittautui niin aktiiviseksi tekijäksi, että on ollut elokuvatoiminnassa mukana siitä lähtien keskeisenä henkilönä. Vuonna 2008 Poriin perustettiin Me Itse ry:n alajaos ja Nordlund on toiminut siitä asti Porin alajaoksen puheenjohtajana. Nordlund ohjasi oman elokuvan ”Nanna ja jännittävä päivä” vuonna 2008. Tällä hetkellä hän toimii kahtena päivänä viikossa MEKA TV:n työntekijänä/harjoittelijana avotyösuhteessa. Nordlund on toiminut Me Itse ry:n ja Radio Valo-projektin koulutuksissa vertaisohjaajana, kouluttajana ja apuohjaajana ympäri Suomea. (Impola, haastattelu 19.12.2016.)

Elokuvassa tarkoituksena on selvittää, miten Nordlund kokee mediatoiminnan. Elokuviissa pyritään vastaamaan seuraaviin kysymyksiin: Minkälaista sisältöä mediatoiminnassa käyminen tuo hänen elämäänsä? Mitä taitoja hän on oppinut? Miten

hän haluaisi vielä kehittää itseään ja minkälaisia mediatöitä hän haluaisi tulevaisuudessa tehdä?

3.2.3 Elokuva numero 3: Kehitysvammaisten mediatoiminta – Jos minäkin pystyn, sinäkin pystyt!

Kolmas elokuva pohjautuu Basso Radion Isäntänä Kari Aalto -keskusteluohjelmaan, joka syntyi Lyhty ry:n, Basso Radion ja RAY:n yhteisestä halusta tuottaa uudenlainen ohjelmasarja, jonka tähtenä toimi Pertti Kurikan Nimipäivistäkin tuttu Kari Aalto.

Isäntänä Kari Aalto on ainutlaatuinen suomalaisen kehitysvammaisen juontama räiskyvä ja sydäntä lämmittävä 12-osainen ohjelmasarja, jossa Pertti Kurikan Nimipäivät -yhtyeestä tuttu Kari Aalto haastattelee tunnettuja suomalaisia henkilöitä omintakeisella tyylillään (Bassoradio 2014).

Isäntä Kari Aalto keskusteluohjelmaa tehtiin kaksi tuotantokautta ja toinen tuotankausi voitti Radio Median järjestämässä Radiogaalassa vuoden 2015 asiakaspromootio palkinnon. Elokuvasa haastatellaan ohjelman isäntää, Kari Aaltoa, ja tuottajaa/tukihenkilöä, Basso Radion Hikinen Iltapäivä -ohjelman toista osapuolta, Tuomas Tuomi-Nikulaa. Aalto on ollut Lyhty ry:n kulttuurityöpaja Valossa vuodesta 2005 ja hän on tehnyt Radio Valoon mediasisältöä sen perustamisesta lähtien. Tuomi-Nikula on Basso Radion pitkäaikainen ”primetime”-juontaja ja ”Hikinen Iltapäivä” on pyörinyt Basso Radiolla jo kymmenen vuotta. Tuomas Tuomi-Nikula omaa vankan kokemuksen media-alalta ja erityisesti radiossa toimimisesta. Tuomi-Nikula on tehnyt myös projektiluontoisesti töitä Radio Valo-projektille ja hänen ohjauksessaan kehitysvammaisten kanssa tehtyjä juttusarjoja on kuultu Radio Helsingissä ja Basso Radiossa.

Elokuvan tarkoituksena on selvittää, minkälaisia yhteiskunnallisia vaikutuksia tämän suurusluokan tuotannolla oli. Pyrin myös saamaan vastauksia seuraaviin kysymyksiin: Miten yleisö suhtautui tällaiseen tuotantoon? Kuinka tunnetut suomalaiset henkilöt suhtautuivat kehitysvammaiseen toimittajaan? Ja millä tavoin kehitysvammaisen henkilön kanssa työskentely vaikutti työryhmän ilmapiiriin? Tarkoituksena on myös selvittää, miten ohjelman isäntä Kari Aalto koki ohjelman tekemisen, minkälaista

palautetta hän on ohjelmastaan saanut ja miten hänen elämänsä on muuttunut keskusteluohjelman isännöimisen kautta.

3.2.4 Ari Impolan haastattelu

Haastattelin Porin matkallani myös kehitysvammaisten mediatoiminnan järjestämisen pioneeria Ari Impolaa. Hän on freelance taidepainotteisen erityistyön ohjaaja, projektisuunnittelija ja kouluttaja, kansalaisopiston opettaja sekä multimedian ja kulttuurin sekatyöläinen. Hän on tehnyt mediatöitä kehitysvammaisten henkilöiden kanssa vuodesta 1990 alkaen. Lähetin hänelle myös sähköpostitse lisäkysymyksiä tutkimustani varten.

Ari Impolan haastattelun tavoitteena on tuoda esiin hänen näkökulmansa kehitysvammaisten mediatoiminnan vaikutuksista. Pysin vastaamaan muunmuassa seuraaviin kysymyksiin: Miten jo neljäsvuosisadan erilaisia mediaprojekteja kehitysvammaisten kanssa tehnyt kouluttaja näkee mediatoiminnan vaikutuksen kehitysvammaisiin ihmisiin ja yhteiskuntaamme? Miten mediatoiminta osallistaa kehitysvammaisia ihmisiä? Kuinka paljon mediatoimintaa järjestetään muualla kuin Helsingissä? Ja missä muodossa toimintaa järjestetään ja miten se rahoitetaan?

3.3 Teemoittelu analyysimenetelmänä

Analyysimenetelmänä käytän teemoittelua. Teemoittelussa aineisto pilkotaan ja järjestetään eri aihepiirien mukaan. Tutkimusongelmaa valaisevia teemoja nostetaan esiin ja tekstimassasta pyritään löytämään ja erottelemaan tutkimusongelman kannalta olennaiset aiheet. Käytän tutkimuksessani tekstikatkelmia eli sitaatteja perustellakseni tutkimukseni tulkintaa sekä antaakseni esimerkkejä aineistosta. Teemoittelu on sopiva tutkimusaineistoni analysointitapa, koska tutkimuksessani pyrin saamaan olennaista tietoa kehitysvammaisten mediatoiminnan vaikutuksista. (Jyväskylän yliopisto 2016.)

4 Analyysi ja johtopäätökset

Tässä luvussa esittelen tutkimustulokseni ja tuon esille erilaisia kehitysvammaisten mediatoiminnan vaikutuksia. Mediatoimintaan osallistuvat henkilöt kertovat, miten mediatoiminta on vaikuttanut heidän elämäänsä. Tuon esille, miten muut media-alan toimijat ovat kokeneet yhteistyön kehitysvammaisten toimittajien kanssa ja miten mediatyöpajalaisten lähiverkosto on kokenut mediatoiminnassa mukana olemisen vaikutukset.

4.1 Kehitysvammaisten elämä on muuttunut mediatoiminnan myötä

Mitä enemmän kehitysvammaiset ihmiset ovat esillä mediassa ja mukana mediatoiminnassa, sitä vastaanottavaisemmaksi ilmapiiri mediassa toimimisen suhteen on muuttunut. Tämä on myös vaikuttanut asenteisiin yhteiskunnassamme ja kehitysvammaisia henkilöitä osallistetaan helpommin.

Kehitysvammaisten tekemisen mahdollisuudet ovat lisääntyneet, vammaisten oma ääni kuuluu paremmin ja kehitysvammaiset ovat tulleet näkyviksi ja hyväksytyimmiksi sitä mukaa, mitä enemmän erilaisia vuorovaikutustilaisuuksia ollaan pystytty järjestämään. (Impola, haastattelu 19.12.2016.)

Mä ainakin toivon, että Isäntänä Kari Aalto -keskusteluohjelma on vaikuttanut yhteiskuntaan sellaisella avarakatseisuudella ja että se on lisännyt sitä että kehitysvammaisia otetaan enemmän mukaan ja paremmin huomioon.

(Tuomi-Nikula, haastattelu 14.11.2016.)

Moni sellainen ihminen, joka ei ole koskaan ollut tekemisissä kehitysvammaisen henkilön kanssa voi kokea pelkoa tai epävarmuutta vuorovaikutuksen suhteen. Ihmiset voivat pohtia, miten kehitysvammaisen henkilön kanssa toimitaan, mitä asioita hänen kanssaan voi tehdä, kuinka hänen kanssaan kommunikoidaan. Mediatoiminta ja kehitysvammaisten mukana olemisen tekee kehitysvammaisiin henkilöihin tutustumisen kynnyksen paljon matalammaksi; mediatöitä tehdessä kehitysvammaiset henkilöt ovat esillä ja paljon helpommin lähestyttävissä kuin esimerkiksi sisällä toimintakeskuksessa. Uusia ystävyysuhteita syntyy kehitysvammaisten ja tavallisten

ihmisten välillä, tällaiset suhteet tuovat uutta sisältöä kehitysvammaisen henkilön elämään.

Syrjäytyminen on vähentynyt. Vammaisten oma esiintyminen ja uskaltaminen esittää omia asioitaan on kehittynyt huikeasti. Ylipäättänsä vammaiset ovat tulleet osaksi yhteistä kulttuuriamme paljon tehokkaammin kuin millään muulla keinoin. (Impola haastattelu 19.12.2016.)

Itse opin sarjan tekemisestä ja Karin kanssa työskentelystä paljon ja uskon että se välittyi myös sarjan katsojille. (Tuomi-Nikula Haastattelu 14.11.2016.)

Mielekäs ja vaihteleva päivittäinen toiminta vaikuttaa kehitysvammaisen henkilön psyykkeeseen ja mediatyöpajan ohjaana olen havainnut, että kun henkilölle strukturoidaan toimintaa, joka on haasteellista, mutta mielenkiintoista, henkilön vireytys usein kasvaa ja hän saapuu innoissaan aamulla mediatyöpajaan. Kehitysvammaisten henkilöiden omaisilta olen saanut palautetta, jonka mukaan ennen masentunut henkilö on mediatoimintaan mukaan tulemisen jälkeen muuttunut avoimeksi ja iloiseksi, koska hän kokee tekemänsä asiat merkityksellisiksi ja hän huomaa oman kehittymisensä mediatoiminnassa. Ennen omaan huoneeseensa sulkeutunut henkilö pitää huoneensa ovea kotonaan auki ja haluaa ottaa ihmisiin kontaktia!

Isäntänä Kari Aalto -ohjelman tekeminen oli niinkun kymmenen pistettä ja papukaija merkki. Enhän mä osannu kuvitella että olisin noin kuuluisan bändin sanoittaja ja laulaja ja että on joku Radio Basso ja siellä on Tuke töissä ja sitten tulee tällainen isäntänä Kari Aalto, niin onhan tää elämä muuttunut aika paljon. (Aalto, haastattelu 14.11.2016.)

Ihmiset saavat itse vaikuttaa asioihin ja tutkia ympäristöä omilla ehdoilla, kun ensin havainnoidaan tutkitaan ja sitten tulkitaan erilaisia asioita, niitä pystytään helpommin muuttamaan ainakin sellaisia asioita joita on mahdollisuus muuttaa. (Impola, haastattelu 27.9.2016.)

Mediatoiminnan kautta kehitysvammaisten mahdollisuudet vaikuttaa asioihin ja olla mukana yhteiskunnassa ovat kasvaneet huomattavasti. Kehitysvammaiset henkilöt ovat huomanneet tämän ja he haluavat olla vielä enemmän mukana mediatoiminnassa,

päätöksen teossa ja kaikissa heitä koskevissa asioissa. Mediatoiminta muuttaa näkemyksiä ja ajaa tasa-arvoa kaikkien ihmisten välillä.

4.2 Mediatoiminta rikastuttaa arkea

Mediatoiminnassa tavataan viikottain uusia henkilöitä juttukeikoilla ja tapahtumissa, ja mediatoiminta on usein tiimityötä. Uusia ystävyyssuhteita on helppo solmia ja pitää yllä yhteisten mediaprojektien ja niiden suunnittelun kautta. Kehitysvammaisten henkilöiden sosiaalinen verkosto on yleensä melko pieni ja elämä keskittyy lähinnä päivätoiminnassa käymiseen, kotona olemiseen ja matkaan näiden paikkojen välillä. Kehitysvammaisilla henkilöillä on toki harrastuksia ja omia menojaan, mutta jotkut henkilöt eivät pysty esimerkiksi liikkumaan ulkona itsenäisesti, vaan tarvitsevat avustajaa siihen.

Mediatoiminnassa kaikki halukkaat pääsevät liikkumaan ohjaajien tai kouluttajien tukemana eri puolilla kaupunkia. Mediatoiminnassa tehdään toimitus-, koulutus- ja tutustumismatkoja ympäri maailmaa. Suurin osa mediatyöpajalaisista lähtee innokkaina työmatkoille ja matkoista puhutaan vielä monien vuosien jälkeen. Matkalla koetut elämykset sekä uusiin ihmisiin ja kulttuureihin tutustuminen voimauttavat kehitysvammaista henkilöä. Mediatoiminnan oleellisin osa on juuri liikkuminen ja esillä oleminen ja oikeanlaisella tuella kehitysvammaiset henkilötkin pystyvät tekemään samanlaisia asioita kuin tavalliset ihmiset. Kun mediatoiminnassa tavoitteena on tehdä juttuja kehitysvammaisia henkilöitä kiinnostavista asioista, ilmiöistä ja henkilöistä, sosiaalinen verkosto kasvaa ja henkilö pääsee osalliseksi yhteiskuntaan ja on itsekin esillä tuotantojensa kautta. Mediatoiminta voimauttaa ja rikastuttaa elämää ainutlaatuisten kokemusten ja sosiaalisen verkoston kasvamisen kautta.

Kun näkee eri paikkakuntia ja tapaa uusia ihmisiä, niin se on just sitä parasta! Tää antaa mulle hyvää mieltä ja on antanut kauheesti uusia ystäviä ja sit k u pääsee matkusteleen. Mulle merkitsee ystävät tosi paljon, kun mul ei niit kauheesti ole. (Jaana Nordlund, haastattelu 27.9.2016.)

Onnistumisen tunne, uusien asioiden oppiminen ja pelkojen voittaminen ovat mediatoiminnan kautta tulevia elämyksiä. Kehitysvammaisen henkilö saattaa kokea epävarmuuden tunnetta omien erityispiirteidensä takia, mutta onnistuminen henkilölle

vaativammassakin tehtävässä tuo potkua päivään. Tunne siitä, että tekee jotain oikeasti merkityksellistä, on kaikille ihmisille tärkeä. Kehitysvammaisen henkilö ei ole tässäkään asiassa poikkeus.

--se on parasta kun haastattelu on onnistunut ja olemme molemmat tyytyväisiä siihen (Nordlund, haastattelu 27.9.2016).

Tämä on tavallaan hyvinvointipalvelua. Mediatoiminta pitää ihmisen aktiivisena ja aktiivinen ihminen, joka pystyy jollain tapaa vaikuttamaan ympärillään oleviin asioihin sekä omiin asioihin kokee itsensä merkitykselliseksi ja tyytyväisemmäksi. (Impola, haastattelu 27.9.2016.)

Kehitysvammaisen henkilö saattaa elää sellaisessa uskossa, että hän ei pysty tekemään tiettyjä asioita erityispiirteensä takia. Esimerkiksi lukutaidon puute saattaa olla tavallisella media-alalla ratkaiseva haittatekijä, mutta kehitysvammaisten mediatoiminnassa pyrimme kehittämään informaation sisäistämistä toisilla keinoilla, esimerkiksi piirtämällä kuvia, kertomalla asioista ja opettamalla ns. ”kädestä pitäen”. Esimerkiksi erikoisen puhetapansa johdosta kehitysvammaisen henkilö on ohjattu tekemään töitä, jossa puhetta ei tarvitse käyttää ja tämän myötä heikkokin puhetaito heikentyy entisestään. Moni mediatyöpajalainen kärsii puheongelmista, mutta puheohjelmien teko on selkeyttänyt heidän puhettaan ja rohkaissut heitä käyttämään omaa ääntään mediatöissä. Mediatyöpajalaisten omaiset ovat olleet positiivisesti yllättyneitä puhetaidon nopeasta kehittymisestä ja esimerkiksi änkyttämisen vähentymisestä. Kun ongelmaa ei pyritä välttämään vaan se otetaan haasteena, tai jopa positiivisena persoonallisuutta lisäävänä piirteenä ja sitä käytetään hyväksi esimerkiksi juontotehtävissä, saamme aikaan uudenlaista mielenkiintoista sisältöä.

Olen oppinut rauhallisuutta haastattelujen tekemisen kautta. Ennen olin aika ”levoton istuja”. Mediatoiminnassa käymisen myötä myös puheeni on selkeytynyt. Parasta on tutustua haastateltavaan. (Nordlund, haastattelu 27.9.2016.)

Kehitysvammaisen henkilön pitäisi olla rohkea ja ottaa itseään niskasta kiinni, kun toi kehari osaa tehdä tota, niin miksen minäkin. Työkeskuksessa työskentely on aika ykstoikkosta ja pitkäveteistä hommaa. (Aalto, haastattelu, 14.11.2016.)

Kehitysvammaiset henkilöt ovat heikoimmassa asemassa yhteiskunnassamme ja ihmisillä on edelleen ennakkoluuloja heitä kohtaan. Mediatoiminta antaa äänen kehitysvammaisille henkilöille ja mahdollistaa heidän ottaa oikeuksistaan ja yhteiskunnallisista asioista selvää. Mediatoiminnan kautta he pääsevät haastattelemaan päättäjiä ja jopa vaatimaan vastauksia heitä askarruttaviin kysymyksiin eri tapahtumissa sekä julkisilla foorumeilla. Kehitysvammaisten mediatoiminta edistää tasa-arvoa ja parhaimmassa mahdollisessa skenaariossa, kohentaa kehitysvammaisen henkilön elämänlaatua ja elinolosuhteita.

Haluan mediatoiminnan kautta saada ihmisten äänen kuuluviin, kaikilta saa erilaisia vastauksia ja se on mielenkiintoista. Tulevaisuudessa voisin myös haastatella päättäjiä, mutta siihen pitäisi sitten suunnitella kysymykset paperille. (Jaana Nordlund, haastattelu 27.9.2016.)

4.3 Kehitysvammaiset valideina aktiivisina toimijoina media-alalla

Isäntänä Kari Aalto-keskusteluohjelma ja siitä saatu palute todistaa, että kehitysvammaisen henkilö keskusteluohjelman vetäjänä antoi ohjelmalle täysin omanlaisen imagon. Omintakeisen haastattelutyylin omaava sympaattinen Kari Aalto sai haastatteluissa esiin paljon sellaista mielenkiintoista tietoa julkisuuden henkilöistä, joita he eivät välttämättä tavallisille toimittajille olisi edes kertoneet. Kehitysvammaisen henkilön estottomuus, vilpittömyys ja hyväntahtoisuus heijastuivat imagostaan huolehtiviin julkisuuden henkilöihin. Kari Aalto on Basso Radion kuuntelijoiden keskuudessa suosittu henkilö ja toimitukseen aina tervetullut ystävä. Kari Aallon haastattelutaitoa arvostetaan ja toiveita kolmannen tuotantokauden tekoon on väläytelty.

Sarja sai poikkeuksellisen hyvää palutetta. Radio-ohjelman aikana tuli pelkästään positiivista palautetta shoutboxiin ja Karin läsnäoloa haastatteluissa hehkutettiin. Hyvin harva julkisuuden henkilö kieltäytyi Karin haastattelusta. (Tuomi-Nikula, haastattelu 14.11.2016.)

Tuolla Kalliossa kun kävelee kadulla, niin joku tulee tänäkin päivänä sanomaan että katsoin sitä Isäntänä Kari Aalto -ohjelmaa ja se oli todella hyvä (Aalto, haastattelu 14.11.2016).

Kehitysvammaisen henkilö on toimittajana ja haastattelijana erittäin mielenkiintoinen ja inspiroiva hahmo. Haastateltavat ovat antaneet palautetta mielenkiintoisista ja ennalta-arvaamattomista kysymyksistä, joita kehitysvammaisen toimittaja on esittänyt sekä hyvästä, lämpimästä tunnelmasta haastattelun aikana. Joskus toki haastattelun tunnelma saattaa olla päinvastainen, koska kehitysvammaisen henkilö ei ujostele ilmaista tunteitaan vaikka ne olisivatkin negatiivisia. Julkisuuden henkilöitä haastatellaan jatkuvasti, mutta kehitysvammaisen toimittajan haastattelu on lähes aina erilainen kuin tavallisen toimittajan. Tämä rikastuttaa mediakenttää ja piristää niin julkisuuden henkilön kuin kehitysvammaisen toimittajankin arkea. Kuinka moni tavallinen toimittaja kysyisi Tasavallan Presidentiltä Mäntyniemessä järjestetyssä erikoishaastattelussa:

Mikä Disney hahmo olisit ? Tai mitä pelkää Sauli Niinistö, hämähäkit, käärmeet, pimeät ahtaat paikat, korkeat paikat ? (Kalle Havumäki ja Sauli Niinistö Mäntyniemessä 2016, Radio Valo / Youtube)

Tuomas Tuomi-Nikula teki projektiluontoisesti Lyhty ry:n Radio Valolaisten kanssa erilaisia toimitettuja ohjelmia Radio Helsinkiin vuonna 2012. Tämä oli ensimmäinen kerta kun kehitysvammaisilla henkilöillä oli oma viikottainen ohjelma Radiokanavalla ja fm-taajuudella. Ohjelmassa oli mukana monia kehitysvammaisia henkilöitä ja toimittajat, Kari Aalto ja Antti Alajääski, kuvailevat ohjelmaa seuraavalla tavalla ennen ensimmäistä lähetystä:

"Tämä on Radio Valo, hämmästyttävää ohjelmaa! Radio Valo on paras kanava täällä yhteiskunnassa, koska sitä tekee töissä olevat ihmiset. Luvassa on erilaisia epänormaaleja ohjelmia. Radio Valon ohjelmissa kuuluu meidän vammaisten ääni". "Ohjelma osoittaa, että myös vammaiset osaavat tehdä radio-ohjelmia", sanoo Radio Valon toimittaja Antti Alajääski. Ohjelma jakautuu viiteen erilaiseen radio-ohjelmaan: Motor Music, Herrasmiesliiga, Kalevi Helvetti, Mullan alta ja Kaupunkimme patsaat". (Vähälä 2012.)

Tämä ensimmäinen kehitysvammaisten tekemä viikottainen FM-taajudelta lähetettävä radio-ohjelma sai kuulijoilta positiivista palautetta ja yhteistyötä Radio Valon ja Radio Helsingin välillä päätettiin jatkaa seuraavana vuonna.

4.4 Positiivista energiaa ja iloista asennetta työyhteisöihin

Media-alan työyhteisöissä kehitysvammaiset henkilöt ovat varsin uusi ilmiö. Radio Valo on suorittanut kaksi kuukauden mittaista työharjoittelujaksoa Yle Puheella vuosina 2015 ja 2016. Yhteistyötä Yle Puheen kanssa pyritään jatkamaan ensi syksynäkin. Yle Puheen työntekijät kertoivat, että kehitysvammaiset toimittajat toivat uutta virtaa toimitukseen ja sosiaalisuus ja iloisuus lisääntyivät vilpittömien ja estottomien työharjoittelijoiden mukana olon myötä. Radio Helsingin kanssa yhteistyötä tehtiin viikottaisen ohjelman merkeissä vuosina 2012-2014, minkä jälkeen kehitysvammaiset toimittajat ovat satunnaisesti vieraileet eri toimittajien ohjelmissa. Basso Radiossa on myös pyörinyt kehitysvammaisten toimittajien juttusarjoja ja Isäntänä Kari Aalto-keskusteluohjelmaa tehtiin kaksi tuotantokautta.

Meidän työilmapiiriin Kari vaikutti pelkästään positiivisella tavalla. Alussa on tietysti sellainen tutustumisen vaihe, jos ei ole aikaisemmin työskennellyt kehitysvammaisen kanssa. Karin kanssa se vaihe menee hyvin nopeasti ohi-- (Tuomi-Nikula, haastattelu 14.11.2016.)

--Että ihmiset pääsisivät käyttämään omia erityistaitojaan hyväksi työssään, tässä on hyvä esimerkki siitä että Kari pystyy ihan hyvin houstaamaan kohtalaisen isoakin tuotantoa ja toivottavasti tämän sarjan myötä se pyörähtää taas hieman eteenpäin (Tuomi-Nikula, haastattelu 14.11.2016).

Keväällä 2014 tehtiin Valoa Helsinkiin -nimistä ohjelmaa Radio Helsingille torstai-illassa klo 20-22 suorana silloisesta Radio Helsingin Punavuoren toimituksesta. ”Valoa Helsinkiin” oli tuotannoltaan laajin kehitysvammaisten henkilöiden pyörittämä radio-ohjelma koskaan. Kaksi tuntia kestävässä suorassa lähetyksessä äänessä oli parhaimmillaan neljä kehitysvammaista toimittajaa. Ohjelmaa tehtiin muiden Radio Helsingin toimittajien rinnalla tasavertaisina.

Valoa Helsinkiin valottaa Helsinkiä ja helsinkiläisiä. Siinä on enemmän radiota keskustelua ja musiikkia. Ohjelmaa toimittavat Antti Alajääski, Jari Nordström ja Kalle Salonen, jotka pyörittävät Lyhty ry:n kehitysvammaisten Radio Valo-toimintaa Helsingissä. Antti pitää hommat asiallisina, Jari Selostaa kuulijoille Helsinkiä ja taustoittaa viikon helsinkiläistä vierasta ja Kalle esittää ohjelmassa viikon tiukat väitteet sekä säestää ohjelmaa Hammond-uruilla

suoraan Radio Helsingin studiosta. Vähän niin kuin tavallinen radio-ohjelma, mutta enemmän. (<https://www.radiohelsinki.fi>)

Toimin ohjelman tuottajana ja teimme toistakymmentä suoraa lähetystä kevään 2014 aikana. Toimittajamme saivat lähinnä positiivista palautetta ja muunmuassa eräiden kuuntelijoiden kirjoittamat ”*Paras ohjelma koskaan*” ja ”*Torstai-ilta on viikon paras ilta, koska silloin tulee Valoa Helsinkiin*” jäivät mieleeni. Ohjelmassa tutustuttiin helsinkiläisiin tekijöihin ja heidän työympäristöihin. Toimittajamme pääsivät tekemään juttua paikoista ja ammateista, jotka juuri heitä kiinnostivat. Niin ääni- kuin videoreportaaseja tehtiin esimerkiksi baaritiskin takaa, tatuointisudiossa, pyörälähetin kyydistä ja Sea Lifen hai-altaan yläpuolelta. Tämä oli mielestäni tutkivaa journalismia yhdessä parhaimmista muodossaan ja kehitysvammaiset henkilöt pääsivät tutustumaan paikkoihin, mihin heillä ei olisi muuten mahdollisuuksia päästä. He oppivat uusia asioita yhteiskunnastamme ja saivat ennenkokemattomia elämyksiä.

Radio Helsingin toimittajat kokivat toimituksessa vierailevat kehitysvammaiset henkilöt valopilkkuina heidän arjessaan ja huumoria heitettiin jokaisella kohtaamisella. Hektisessä työympäristössä ei kuitenkaan ole aina aikaa vääntää vitsiä ja joskus hermot kiristyvät; kehitysvammaiset toimittajat kuitenkin ymmärsivät milloin on syytä antaa tilaa ja työrauha.

5 Pohdintaa

Kehitysvammaisten mediatoiminta on kehittynyt suurella harppauksella vuodesta 2012 alkaen. Radio Helsingin ohjelmat, Bassoradion juttusarjat, ”Isäntänä Kari Aalto”, Lyhty ry:n Mediatyöpajan perustaminen vuonna 2015 sekä jatkuvat yhteistyökuviot muiden media-alan toimijoiden kanssa ovat todistaneet, että kehitysvammaisten mediatoiminta on haluttua toimintaa ja tuotannoille on kysyntää. Toki tuotantojen laatu nojaa pitkäjänteiseen suunnitteluun, luomiseen ja mediassa käytettävien laitteiden käytön harjoitteluun. Laadukas tuotanto ei synny päivässä, mutta kehitysvammaisten mediatoiminnan tarkoituksena ei olekaan olla yhtä hektistä kuin normaalien mediatalojen arki usein on. Kehitysvammaiset henkilöt ovat innokkaita mediantekijöitä ja uusien asioiden oppiminen aiheuttaa heissä iloa. Mediatyöpajaan tullaan lähes aina hyvällä mielellä ja kaikki mediaan liittyvät työtehtävät otetaan innolla vastaan.

Kehitysvammaiset henkilöt arvostavat sitä, että heidän työtään kunnioitetaan tasa-arvoisesti muiden työn rinnalla. Valitettavasti päivittäistä kehitysvammaisten mediatoimintaa, jossa mediaa tehdään sen kaikilla eri saroilla, järjestetään ainoastaan Helsingissä. Potentiaalisia mielenkiintoisen persoonallisuuden omaavia kehitysvammaisia toimittajia löytyisi varmaan jokaisesta Suomen kaupungista. Nämä kyvyt pitäisi vain löytää, jotta heidät voisi päästää totuttamaan itseään median kautta. Kun otamme kehitysvammaisen henkilön mukaan tekemään esimerkiksi mediaa, opimme itsekin tällaisen henkilön kautta uusia asioita. Moni kehitysvammaisen henkilö haluaisi mukaan mediatoimintaan, mutta sitä järjestetään vielä hyvin vähän. Mediatoiminnalle olisi tilausta ympäri Suomea, mutta rahoitusta toiminnan järjestämiseksi on hankala saada. Toivon tämän tutkimuksen antavan päättävälle taholle rohkeutta muuttaa kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminnan malleja nykyaikaisemmiksi. Ymmärrystä siihen, että kehitysvammaiset todella osaavat tehdä mielenkiintoista mediaa, olisi syytä löytää enemmän. Kehitysvammaisten mediatoiminnan pioneeri Ari Impola kertoo:

Sosiaaliala pyrkii tavallaan antamaan, mutta vuorovaikutus puuttuu, eli pitäisi myös pystyä vastanottamaan. Aktiivinen kansalainen, joka saa vaikuttaa omaan ympäristöön ja omiin asioihin, voisi tuoda jopa miljoonaluokan säästöjä tälle yhteiskunnalle (Impola, haastattelu 27.9.2016)

Se, että pyrimme vain hoitamaan kehitysvammaisia, ei ole mielestäni nyky-yhteiskunnassa järkevä ratkaisu. Olen itse kehitysvammaisten mediatoiminnassa mukana olemisen kautta oppinut hyvin paljon kehitysvammaisista henkilöiltä. Kehitysvammaista henkilöä ei tulisi pitää rasitteena yhteiskunnalle, vaan mahdollisena voimavarana. Tulevaisuudessa uskon kelkan kääntyvän tähän suuntaan.

Tekemäni elokuvat ovat Radio Valo -projektille tehtyjä työkaluja kehitysvammaisten mediatoiminnan kasvattamiseen Suomessa ja ympäri maailmaa. Elokuvat kertovat lyhyesti, mutta ytimekkäästi mediatoiminnasta ja sen vaikutuksista. Elokuvat ovat helposti katsottavia ja selkeitä, ja niistä saa nopeasti käsityksen mediatoiminnasta ja sen vaikutuksista. Elokuvia pystyy helposti linkittämään Radio Valon YouTube-kanavan kautta ja uskon, että ne tulevat leviämään alan toimijoiden keskuudessa laajalti. Nämä elokuvat ovat suunnattu kaikille ja ne on tehty kehitysvammaisten henkilöiden kanssa. Elokuvat voidaan myös tekstittää eri kielille, jolloin niitä voidaan levittää kansainvälisesti.

Radio Valo -projekti voi käyttää tutkimustani kehitysvammaisten mediatoiminnan voimauttavista, osallistavista ja rikastuttavista vaikutuksista kertomiseen sellaiselle yleisölle, jolla ei ole vielä kokemusta kehitysvammaisten mediatoiminnasta. Toivon, että tämän tutkimuksen kautta ihmiset ymmärtävät kehitysvammaisten mediatoiminnan tuomat mahdollisuudet ja tuovat näkyväksi positiiviset vaikutukset niin kehitysvammaisiin henkilöihin kuin yhteiskuntaammekin. Tulevaisuus on meidän muokattavissa ja kehittyneessä tasa-arvoisessa yhteiskunnassa mediaa tekevät myös kehitysvammaiset henkilöt ympäri Suomea ja maailmaa.

Lähteet

Helsingin kaupunki, Kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminta:

<http://www.hel.fi/www/Helsinki/fi/sosiaali-ja-terveyspalvelut/vammaisten-palvelut/toiminta/> , luettu 28.12.2016

Hiltunen Leena : Graduaineiston analysointi, Jyväskylän yliopisto

http://www.mit.jyu.fi/ope/kurssit/Graduryhma/PDFt/aineiston_analysointi2.pdf, luettu 11.1.2017

Hirsjärvi Sirkka & Hurme Helena: Tutkimushaastattelu, teemahaastattelun teoria ja käytäntö, Yliopistopaino, Helsinki 2001

Ikäheimonen Marjut 2016: Radio Valon vaikutuksia kehitysvammaisten osallisuuden edistämiseksi. Opinnäytetyö. Espoo:Humanistinen Ammattikorkeakoulu.

Kehitysvammaisuus, Vernerinet: <http://verneri.net/yleis/kehitysvammaisuus> , luettu 9.12.2016

Kehitysvammaisuus, Rinnekoti-Säätiö: www.kvtietopankki.fi/kehitysvammaisuus, luettu 9.1.2017

Kehitysvammaiset ihmiset työelämässä, Kehitysvammaliitto:

<http://www.kehitysvammaliitto.fi/suomeksi/kehittaminen/aikaisemmat-kehittamishankkeet/monenlaisia-tuloksentakijoita/tyonantajalle/kehitysvammaiset-ihmiset-tyoelamassa/> , luettu 28.12.2016

Kehitysvammaisten ohjaaja, Ammattinetti:

http://www.ammattinetti.fi/ammattit/detail/290_ammatti , luettu 28.12.2016

Kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminta:

<http://www.kvtl.fi/fi/tyoelama/tyo--ja-paivatoiminta/> , luettu 28.12.2016

Kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminta, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos:

<https://www.thl.fi/fi/web/vammaispalvelujen-kasikirja/itsenaisen-elamantuki/paivatoiminta> , luettu 28.12.2016

Kulttuuriakaille, Radio Valo tarjoaa epänormaalia ohjelmaa perjantaisin Radio Helsingissä: (<http://www.kulttuuriakaille.info/uutiset.php?aid=13177>), luettu 10.1.2017

Myllymäki Marika 2012: Kehitysvammaisten osallisuus media-alalla. Opinnäytetyö. Helsinki:Metropolia Ammattikorkeakoulu, Viestinnän Koulutusohjelma.

Radio Helsinki : Valoa Helsinkiin <https://www.radiohelsinki.fi/ohjelmat/Valoa+Helsinkiin>, luettu 29.12.2016

Radio Valo: <https://www.radiovalo.fi/fi/info> , luettu 29.12.2016

Suomen väkiluku, Tilastokeskus: http://www.stat.fi/til/vamuu/2016/11/vamuu_2016_11_2016-12-23_tie_001_fi.html, luettu 28.12.2016

Tuomainen Satu, Sosiaalialan työssä edistetään voimaantumista, Uudistuva sosiaalialan osaaminen:
<http://blogit.metropolia.fi/uudistuva-sosiaalialan-osaaminen/2014/08/20/sosiaalialan-tyossa-edistetaan-voimaantumista/>, luettu 10.1.2017

Toiviainen Mikko 2008: Elokuva voimaantumisen välineenä. Opinnäytetyö. Helsinki: Stadia Helsingin Ammattikorkeakoulu, Viestinnän koulutusohjelma.

Haastattelut

Kari Aalto, toimittaja, muusikko. Haastattelu 14.11.2016, Helsinki.

Ari Impola, Freelance taidepainotteisen erityistyön ohjaaja, projektisuunnittelija ja kouluttaja, kansalaisopiston opettaja, sosiokulttuurinen innostaja, multimedian ja kulttuurin sekatyöläinen. Haastattelu 27.9.2016, Pori.

Jaana Nordlund, Apuohjaaja, kouluttaja. Haastattelu 27.9.2016, Pori.

Tuomas Tuomi-Nikula, Bassoradio, Hikiinen Iltapäivä. Haastattelu 14.11.2016, Helsinki.

Liite 1

Jaana Nordlundin haastattelurunko

Milloin aloitit mediatöiden tekemisen?

Miten päädyit tekemään mediatöitä?

Kuinka usein olet mukana toiminnassa?

Mitä taitoja olet oppinut?

Miksi haluat olla mukana tässä toiminnassa?

Missä kaikkialla teette projekteja?

Mitä haluaisit tulevaisuudessa tehdä?

Mitä tämä toiminta sinulle antaa?

Mikä tässä toiminnassa on parasta?

Liite 2

Kuka olet ja mitä teet?

Millä aloilla toimit?

Missäpäin vaikutat?

Minkälaista mediatoimintaa teillä on?

Kuinka paljon henkilöitä on mukana toiminnassa?

Miten kehitysvammaiset henkilöt ovat päätyneet opetuksesi piiriin?

Mistä saatte rahoituksen toiminnalle?

Miksi tällainen toiminta on mielestäsi tärkeää?

Miten toivoisit asioiden olevan täällä Satakunnan alueella tulevaisuudessa?

Liite 3

Tuomas Tuomi-Nikulan ja Kari Aallon haastattelurunko

Kertoisitteko sarjasta jonka teitte bassoradiolle?

Miksi halusitte tehdä kyseisen ohjelman?

Kertoisitko Kari minkälaista tätä ohjelmaa oli tehdä?

Mikä on hienoin muisto ohjelmasi teosta?

Millä tavoin ohjelma on mielestänne vaikuttanut yhteiskuntaan?

Pitäisikö kehitysvammaisia toimittajia saada enemmän mukaan mediataloihin ja toimituksiin?

Miten tämä onnistuisi?

Miten kehitysvammaisen henkilön osallisuus työryhmässä on vaikuttanut työilmapiiriin?

Minkälaista palautetta olette saaneet kuulijoilta ja katselijoilta?

Mitä haluaisit tulevaisuudessa tehdä toimittajana televisioissa, tai radiossa?